

Rolnummer 5172
Arrest nr. 41/2012 van 8 maart 2012

A R R E S T

In zake : de prejudiciële vraag betreffende artikel 621 van het Wetboek van strafvordering, gesteld door de kamer van inbeschuldigingstelling van het Hof van Beroep te Brussel.

Het Grondwettelijk Hof,

samengesteld uit de voorzitters R. Henneuse en M. Bossuyt, en de rechters L. Lavrysen, A. Alen, E. Derycke, J. Spreutels en P. Nihoul, bijgestaan door de griffier P.-Y. Dutilleux, onder voorzitterschap van voorzitter R. Henneuse,

wijst na beraad het volgende arrest :

*

* * *

I. *Onderwerp van de prejudiciële vraag en rechtspleging*

Bij arrest van 9 juni 2011 in zake C.M., waarvan de expeditie ter griffie van het Hof is ingekomen op 30 juni 2011, heeft de kamer van inbeschuldigingstelling van het Hof van Beroep te Brussel de volgende prejudiciële vraag gesteld :

« Schendt artikel 621 van het Wetboek van strafvordering de artikelen 10 en 11 van de Grondwet doordat alleen de persoon die is veroordeeld tot een straf die niet kan worden uitgewist overeenkomstig artikel 619 van hetzelfde Wetboek, in eer en rechten kan worden hersteld, in tegenstelling tot de persoon die een gewone opschorting of probatieopschorting van de uitspraak van de veroordeling heeft genoten ? ».

Memories en memories van antwoord zijn ingediend door :

- C.M.;
- de Ministerraad.

Op de openbare terechtzitting van 26 januari 2012 :

- zijn verschenen :
 - . Mr. D. Ramet *loco* Mr. P. Legros, advocaten bij de balie te Brussel, voor C.M.;
 - . Mr. E. Jacobowitz, advocaat bij de balie te Brussel, voor de Ministerraad;
- hebben de rechters-verslaggevers J. Spreutels en L. Lavrysen verslag uitgebracht;
- zijn de voornoemde advocaten gehoord;
- is de zaak in beraad genomen.

De bepalingen van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof met betrekking tot de rechtspleging en het gebruik van de talen werden toegepast.

II. *De feiten en de rechtspleging in het bodemgeschied*

C.M. is in 1998 strafrechtelijk veroordeeld en heeft een gewone opschorting van de uitspraak van de veroordeling verkregen. Hij verzoekt de verwijzende rechter om herstel in eer en rechten.

Die wijst erop dat de procedure tot herstel in eer en rechten die is bepaald in de artikelen 621 en volgende van het Wetboek van strafvordering enkel is toegestaan aan de « veroordeelde tot straffen die niet kunnen worden uitgewist overeenkomstig artikel 619 ». Die kan dus in eer en rechten worden hersteld, maar dat geldt niet voor de persoon die een maatregel van gewone opschorting of probatieopschorting van de uitspraak van de veroordeling geniet. Welnu, krachtens artikel 590, eerste lid, 2°, van hetzelfde Wetboek, worden onder meer de beslissingen tot opschorting van de uitspraak van de veroordeling in het strafregister opgenomen en, hoewel die maatregelen, krachtens artikel 594 van het Wetboek, niet kunnen worden doorgegeven aan de administratieve overheden, neemt dat niet weg dat zij toegankelijk zijn voor de gerechtelijke overheden.

De verwijzende rechter richt de voormelde prejudiciële vraag aan het Hof.

III. *In rechte*

- A -

A.1.1. De Ministerraad herinnert aan de feiten van de zaak en aan de in het geding zijnde normen. Hij is van mening, zoals de verwijzende rechter, dat een persoon die het voorwerp heeft uitgemaakt van een maatregel tot opschorting van de uitspraak van de veroordeling, op een later tijdstip geen gebruik kan maken van de procedure tot herstel in eer en rechten omdat geen enkele veroordeling of straf is uitgesproken.

A.1.2. Hij wijst erop dat de vraag betrekking heeft op de gevolgen van een herstel in eer en rechten voor de opname in het strafregister, dat is geregeld bij de artikelen 589 en 590 van het Wetboek van strafvordering. Die bepalingen voorzien erin dat de beslissingen tot opschorting van de uitspraak van een veroordeling erin worden opgenomen; die beslissingen worden echter niet vermeld op de uittreksels die worden uitgereikt aan de administratieve overheden (artikel 594, 3°) en aan de particulieren (artikel 595), terwijl zij, sinds de wet van 8 augustus 1997 betreffende het Centraal Strafregister, steeds ter kennis worden gebracht van de gerechtelijke overheden. Herstel in eer en rechten verhindert onder meer dat de beslissing in de uittreksels uit het strafregister wordt vermeld, en de artikelen 594, 2°, en 595, 1°, van het Wetboek van strafvordering bepalen dat die beslissing niet wordt meegedeeld aan de administratieve overheden, noch aan particulieren; zij wordt niettemin in het strafregister geregistreerd krachtens artikel 590, 11°, en is dus toegankelijk voor de overheden belast met de uitvoering van de opdrachten van de rechterlijke macht in strafzaken; zij wordt volgens de parlementaire voorbereiding (*Parl. St.*, Senaat, 1996-1997, nr. 663/3, p. 14) niet opgenomen in het dossier dat door het parket wordt ingediend in het kader van een strafrechtspleging, maar het Hof van Cassatie heeft, in een arrest van 23 april 1997, dat element genuanceerd.

A.2.1. De Ministerraad is van mening dat, rekening houdend met de motivering van het verwijzingsarrest, het verschil in behandeling geen betrekking heeft op de informatie die toegankelijk wordt gemaakt voor de administratieve overheden of de particulieren, maar op die welke toegankelijk wordt gemaakt voor de overheden belast met de uitvoering van de opdrachten van de rechterlijke macht in strafzaken. Dat verschil in behandeling betreft categorieën van personen die zich in een voldoende vergelijkbare situatie lijken te bevinden.

A.2.2. Hij is van mening dat dit verschil in behandeling op een objectief criterium berust, dat te maken heeft met de aard van de beslissing waarbij een einde wordt gemaakt aan de strafrechtspleging. De wetgever heeft een legitiem doel nagestreefd door het herstel en de reclassering te bevorderen van de persoon die een opschorting van de uitspraak van de veroordeling geniet, en de in het geding zijnde bepalingen zijn gerechtvaardigd in het licht van dat doel omdat de beslissingen waarop zij betrekking hebben, niet worden medegedeeld aan particulieren, noch aan de administratieve overheden, terwijl zij toegankelijk blijven voor de overheden belast met de uitvoering van de opdrachten van de rechterlijke macht in strafzaken omdat het toch gaat om feiten waarvoor de vervolgende overheid heeft beslist dat zij geen aanleiding konden geven tot een seponering. Men kan in dat verband de lering van het arrest nr. 1/2011 van 13 januari 2011 (B.7.6) *in casu* overnemen.

Hij voert ten slotte aan dat het verschil in behandeling geen onevenredige gevolgen heeft, zoals reeds is aangegeven, *mutatis mutandis*, wat de eenvoudige schuldigverklaring betreft, in het voormelde arrest nr. 1/2011 (B.7.1 tot B.7.10): zoals in die zaak, kan de wetgever ervoor kiezen, zonder de artikelen 10 en 11 van de Grondwet te schenden, om de regeling voor het opnemen van de beslissingen tot opschorting van de uitspraak van de veroordeling niet af te stemmen op die voor het opnemen van de effectief uitgesproken straffen. De personen op wie die regelingen worden toegepast, bevinden zich niet in een fundamenteel verschillende situatie of in een situatie die ongunstiger of minder ongunstig is voor de enen of de anderen omdat in beide gevallen de informatie toegankelijk blijft voor de overheden belast met de uitvoering van de opdrachten van de rechterlijke macht in strafzaken. Bovendien kunnen noch de eenvoudige schuldigverklaring, noch de beslissing tot opschorting van de uitspraak van de veroordeling als grondslag dienen voor de toepassing van het stelsel van de herhaling, omdat geen enkele straf aan de beklagde of de verdachte wordt opgelegd. Ten slotte verhindert de beslissing tot opschorting van de uitspraak van de veroordeling die persoon niet om achteraf de toekenning van een opschorting of uitstel te verkrijgen.

A.3.1. C.M. herinnert aan de feiten van de zaak en aan de in het geding zijnde bepalingen. Hij geeft aan dat zij tot gevolg hebben dat de persoon aan wie een maatregel tot opschorting van de uitspraak van de veroordeling wordt toegestaan, zijn herstel in eer en rechten niet kan verkrijgen, in tegenstelling tot de persoon die zou zijn veroordeeld tot een straf die niet kan worden uitgewist, terwijl de ene en de andere het voorwerp hebben uitgemaakt van een rechterlijke beslissing die tegen hen is uitgesproken ingevolge een procedure gedurende welke zij schuldig zijn bevonden aan feiten die bewezen zijn verklaard.

A.3.2. Hij geeft aan dat de wettelijke bepalingen betreffende het herstel in eer en rechten voortvloeien uit de bekommernis om het gerechtelijk verleden van een veroordeelde te doen vergeten. Hij voert aan dat het in het geding zijnde verschil in behandeling niet berust op een objectief en pertinent criterium ten opzichte van het doel van de maatregel omdat diegene die is veroordeeld een gunstigere behandeling krijgt dan de rechtsonderhorige die een opschorting van de uitspraak heeft genoten. Welnu, het Hof heeft, in zijn arrest nr. 1/2011 van 13 januari 2011, een analoog verschil in behandeling afgekeurd met betrekking tot de personen die het voorwerp uitmaken van een eenvoudige schuldigverklaring en die, doordat zij niet konden verzoeken om hun herstel in eer en rechten wegens het ontbreken van een veroordeling, niet konden verhinderen dat die verklaring zonder beperking in de tijd vermeld staat in de uittreksels uit het strafregister « model 2 » wanneer die verklaring betrekking heeft op feiten gepleegd ten aanzien van minderjarigen. Die personen werden aldus minder gunstig behandeld dan de personen die het voorwerp hadden uitgemaakt van een veroordeling. Het verschil in behandeling dat in deze zaak in het geding is, moet om dezelfde redenen worden afgekeurd.

A.4. In zijn memorie van antwoord verklaart de Ministerraad het standpunt van C.M. niet te kunnen volgen omdat deze zich baseert op een uittreksel uit het arrest nr. 1/2011, dat betrekking heeft op het vierde middel en dat uit zijn context is gelicht: die passage had immers betrekking op de uittreksels uit het strafregister « model 2 » (artikel 596 van het Wetboek van strafvordering), die worden afgegeven aan de particulieren die om de uitreiking ervan verzoeken teneinde toegang te krijgen tot een activiteit die hen in contact brengt met minderjarigen, en waarvoor de wet niet voorzag in de mogelijkheid om de schuldigverklaring eruit te schrappen. Het gaat om bepalingen en categorieën van personen die verschillen van die welke *in casu* in het geding zijn omdat het hier gaat om een eventuele discriminatie die niet de uittreksels uit het strafregister « model 2 » betreft, maar wel de informatie die toegankelijk wordt gemaakt voor de overheden belast met de uitvoering van de opdrachten van de rechterlijke macht in strafzaken. Men diende bijgevolg te verwijzen naar het tweede middel dat in dat arrest is onderzocht, zoals aangegeven in A.2.2.

- B -

B.1. Artikel 621 van het Wetboek van strafvordering bepaalt :

« Iedere veroordeelde tot straffen die niet kunnen worden uitgewist overeenkomstig artikel 619, kan in eer en rechten hersteld worden, indien hij sedert ten minste tien jaar geen zodanig herstel heeft genoten.

Indien het herstel in eer en rechten sedert minder dan tien jaar is verleend en alleen betrekking heeft op de veroordelingen bedoeld in artikel 627, kan het Hof evenwel beslissen dat zulks geen beletsel vormt voor een nieuw herstel in eer en rechten voor het verstrijken van deze termijn ».

B.2. Terwijl het, onder de voorwaarden en volgens de modaliteiten vastgesteld bij de artikelen 622 tot 634 van het Wetboek van strafvordering, de veroordeelden tot een criminele of correctionele straf de mogelijkheid biedt om in eer en rechten te worden hersteld, biedt artikel 621 van hetzelfde Wetboek de personen die een opschorting van de uitspraak van de

veroordeling genieten, niet de mogelijkheid om dat herstel in eer en rechten te verkrijgen, omdat zij niet het voorwerp hebben uitgemaakt van een veroordeling. Aan het Hof wordt een vraag gesteld over het verschil in behandeling dat aldus tussen die twee categorieën van rechtsonderhorigen wordt gecreëerd.

B.3.1. Iedere veroordeelde tot een criminele of correctionele straf kan in eer en rechten worden hersteld, terwijl de politiestrafen het voorwerp uitmaken van de uitwissing waarin artikel 619 van het Wetboek voorziet. De veroordeelde moet in beginsel de vrijheidsstraffen hebben ondergaan en de geldstraffen volledig hebben gekweten (artikel 622). Tevens moet hij aan de in het vonnis vastgestelde verplichting tot teruggave, schadevergoeding en betaling van kosten hebben voldaan (artikel 623). Ten slotte moet de betrokkene een proeftijd ondergaan, gedurende welke hij een vaste verblijfplaats in België of in het buitenland moet hebben gehad, blijk moet hebben gegeven van verbetering en van goed gedrag moet zijn geweest (artikel 624).

Een herstel in eer en rechten heeft tot gevolg dat voor de toekomst een einde wordt gemaakt aan de strafrechtelijke gevolgen van de veroordeling (artikel 634).

B.3.2. Met het herstel in eer en rechten streeft de wetgever voornamelijk de maatschappelijke re-integratie na. Reeds bij de wet van 25 april 1896 werd de figuur van het eerherstel gezien als een moreel herstel dat door de openbare macht wordt toegekend aan een veroordeelde wiens gedrag onberispelijk is geweest (*Pasin.*, 1896, 111). Ook bij de wet van 7 april 1964 werd gesteld dat « de nieuwe wetgeving [tegenwoordig] komt aan het verlangen van vergeving voor de veroordeelde » en « dit is trouwens in het belang van de maatschappelijke rust » (*Parl. St.*, Senaat, 1962-1963, nr. 186, p. 2). Herstel in eer en rechten bestaat bijgevolg zowel in het belang van de veroordeelde als in het belang van de maatschappij.

B.4.1. De opschorting van de uitspraak van de veroordeling, waarin de wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie voorziet, is een wijze van opdeproefstelling van een delinquent, met diens instemming, waarbij de rechter de ten laste gelegde feiten bewezen verklaart, zonder dat een veroordeling wordt uitgesproken en waarbij de vervolging wordt beëindigd indien de beslissing niet wordt herroepen. Aan de opschorting kunnen eventueel probatievoorwaarden worden gekoppeld.

B.4.2. Door de verdachten toe te staan de opschorting van de uitspraak van de veroordelingen te vragen, heeft de wetgever diegenen zonder een zwaar strafrechtelijk verleden, die kans maken op verbetering, aan de gevolgen van een veroordeling en een vermelding van de opschorting van de uitspraak van de veroordeling in de uittreksels uit het strafregister en, in voorkomend geval, aan het opzien dat de behandeling op een openbare terechtzitting kan baren, willen onttrekken.

B.5. Aangezien de rechtsonderhorigen die een opschorting van de uitspraak van de veroordeling hebben genoten, niet zijn veroordeeld, hebben zij niet de gevolgen van een veroordeling ondergaan die een herstel in eer en rechten doet ophouden krachtens artikel 634 van het Wetboek van strafvordering, namelijk, onder meer, de onbekwaamheden die uit de veroordeling voortvloeien en de mogelijkheid dat de beslissing tot veroordeling als grondslag dient voor de herhaling, dat zij een beletsel vormt voor de voorwaardelijke veroordeling of dat zij in de uittreksels uit het strafregister wordt vermeld.

De wetgever vermocht derhalve zich ervan te onthouden in de mogelijkheid van een herstel in eer en rechten te voorzien voor de rechtsonderhorigen die, zoals diegenen die een opschorting van de uitspraak van de veroordeling hebben genoten, per definitie niet de gevolgen van een veroordeling hebben ondergaan.

B.6.1. Zoals de verwijzende rechter doet opmerken, worden de beslissingen tot opschorting van de uitspraak van de veroordeling evenwel in het strafregister opgenomen : die gegevens zijn weliswaar niet toegankelijk voor de administratieve overheden (artikel 594, eerste lid, 3°, van het Wetboek van strafvordering), noch voor particulieren (artikel 595, eerste lid, 1°), maar zijn dat wel voor de overheden belast met de uitvoering van opdrachten van de rechterlijke macht in strafzaken, zonder dat de betrokkenen dat kunnen vermijden, terwijl een herstel in eer en rechten verhindert (krachtens artikel 634 van het Wetboek van strafvordering) dat de beslissing tot veroordeling in de uittreksels uit het strafregister wordt vermeld.

B.6.2. Dat verschil in behandeling berust op het criterium van de aard van de rechterlijke beslissing die ten aanzien van de betrokkene werd genomen. De beslissing tot opschorting van de uitspraak of tot probatieopschorting onderscheidt zich van het herstel in eer en rechten in zoverre zij wordt genomen met inachtneming van de gepleegde feiten, het gerechtelijk verleden van de beklaagde en zijn persoonlijkheid, en in zoverre zij enkel kan worden toegekend indien aan de wettelijke voorwaarden is voldaan. Het doel van die clementiemaatregel is het bevorderen van de reclassering van de betrokkene. Met een herstel in eer en rechten wordt eveneens de maatschappelijke re-integratie van de veroordeelde nagestreefd, maar het is afhankelijk van het onberispelijk gedrag van diegene die is veroordeeld, en van de vergeving die men hem wil toekennen.

Het feit dat beide rechtsfiguren nauw met elkaar verwant zijn, verplicht de wetgever daarom niet, bij het nemen van een beslissing over de opname van de beslissingen tot opschorting van de uitspraak van de veroordeling en tot probatieopschorting in het strafregister, te voorzien in een mechanisme waardoor zij onder bepaalde voorwaarden kunnen worden geschrapt. Hij kon daarentegen oordelen dat het doel dat erin bestaat de overheden belast met de uitvoering van de opdrachten van de rechterlijke macht in strafzaken volledig te informeren over de strafbare feiten die in het verleden door de in het centraal strafregister vermelde personen zijn gepleegd, verantwoordt dat de beslissingen tot opschorting van de uitspraak van de veroordeling en tot probatieopschorting, die op ernstige feiten betrekking kunnen hebben, niet zonder meer na het verstrijken van een bepaalde termijn worden uitgewist.

B.6.3. Overigens heeft het herstel in eer en rechten, dat trouwens niet automatisch plaatsvindt, tot gevolg dat de veroordelingen waarop het betrekking heeft, ontoegankelijk worden gemaakt voor de administratieve overheden en verhindert het dat zij nog op de voor particulieren bestemde uittreksels uit het strafregister worden vermeld. De informatie over die veroordelingen blijft niettemin toegankelijk voor de overheden belast met de uitvoering van de opdrachten van de rechterlijke macht in strafzaken, aangezien de arresten van herstel in eer en rechten eveneens in het strafregister worden vermeld met toepassing van artikel 590, eerste lid, 11°, van het Wetboek van strafvordering; de situatie van de beklaagden die een

opschorting van de uitspraak van de veroordeling hebben genoten, verschilt bijgevolg niet fundamenteel van die van de beklaagden die tot een straf zijn veroordeeld en in eer en rechten zijn hersteld, omdat de inlichtingen betreffende de gepleegde feiten in beide gevallen voor de gerechtelijke overheden toegankelijk blijven.

B.6.4. Het argument dat door de verzoeker voor de verwijzende rechter wordt afgeleid uit het arrest nr. 1/2011 van 13 januari 2011 is niet gegrond omdat, in die zaak, het Hof bepalingen heeft afgekeurd die aan een bepaalde categorie van personen een gunstigere behandeling voorbeholden dan aan een andere categorie.

De in het geding zijnde bepalingen zijn niet onbestaanbaar met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet.

B.6.5. De prejudiciële vraag dient ontkennend te worden beantwoord.

Om die redenen,

het Hof

zegt voor recht :

Artikel 621 van het Wetboek van strafvordering schendt de artikelen 10 en 11 van de Grondwet niet.

Aldus uitgesproken in het Frans en het Nederlands, overeenkomstig artikel 65 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof, op de openbare terechtzitting van 8 maart 2012.

De griffier,

De voorzitter,

P.-Y. Dutilleux

R. Henneuse